

คำแนะนำสำหรับพยานที่ได้รับหมายศาล

การปฏิบัติตนเมื่อได้รับหมายศาล

เนื่องจากหมายศาลมีหลายประเภท ในเบื้องต้นจึงควรตรวจสอบว่าเป็นหมายชนิดใด และเกี่ยวข้องกับศาลใด เช่น หมายนัด เป็นหมายศาลที่ให้ผู้ได้รับหมายไปศาลตามวันเวลาที่กำหนด

หมายเรียก เป็นหมายศาลที่ส่งไปพร้อมสำเนาคำฟ้องเพื่อให้จำเลยแพ็คดี

คำสั่งเรียกเอกสาร เป็นหมายศาลแจ้งคดีคำสั่งเรียกเอกสารในกรณีที่เอกสารนั้น อยู่ในความครอบครองของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือของบุคคลภายนอก หรือของทางราชการ หรือของเจ้าหน้าที่ และคู่ความฝ่ายที่ต้องการใช้เอกสารนั้น ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ครอบครองเอกสาร ส่งเอกสารให้แก่ศาล ซึ่งการส่งเอกสารอาจนำไปส่งด้วยตนเองหรือจัดส่งทางไปรษณีย์ก็ได้

หมายเรียกพยานบุคคล บุคคลที่จะไปเป็นพยานศาลมี 2 ประเภท คือพยานนำและพยานหมาย พยานนำ คือ พยานที่คู่ความติดต่อให้ไปเบิกความและพยานยินดีไปศาลด้วยความสมัครใจ พยานหมาย คือ พยานที่คู่ความไม่สามารถนำไปเบิกความได้ จึงขอให้ศาลออกหมายเรียกให้ไปเบิกความ

ข้อควรปฏิบัติเมื่อได้รับหมายเรียกให้ไปเป็นพยานศาล

1. ตรวจสอบหมาย เมื่อได้รับหมายเรียกพยานควรตรวจสอบหมายเสียก่อนเพื่อให้ได้ความแน่ชัดว่าเป็นหมายของศาลใด ศาลนั้นตั้งอยู่ที่ใด ต้องไปเป็นพยานในวันเวลาใด บางกรณีในจังหวัดเดียวกันอาจมีหลายศาล เช่น จังหวัดเชียงรายมี ศาลจังหวัดเชียงราย ศาลจังหวัดเชียงรายแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และศาลจังหวัดเทิง จึงควรตรวจสอบหมายอย่างรอบคอบในบางกรณี อาจมีการส่งประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น เช่น ศาลจังหวัดเชียงใหม่ส่งประเด็นมาสืบพยานที่ศาลจังหวัดเชียงราย เนื่องจากพยานมีภูมิลำเนาอยู่ที่ศาลจังหวัดเชียงราย พยานต้องมาเบิกความที่ศาลจังหวัดเชียงราย มิใช่ศาลจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น พยานควรต้องตรวจสอบหมายให้ดีเสียก่อน หากมีข้อสงสัยควร โทรศัพท์สอบถามไปยังศาลตามหมายเลขโทรศัพท์ที่อยู่ด้านล่างของหมายเรียก

2. ไปศาลให้ตรงตามวันและเวลานัด พยานต้องไปถึงศาลให้ตรงตามวันและเวลานัด หากมีความจำเป็นไม่อาจไปศาลตามกำหนดได้ ต้องรีบแจ้งให้ศาลทราบก่อนวันนัด การขาดชั้นไม่ไปศาล อาจถูกศาลออกหมายจับ เพื่อเอาตัวกักขังไว้จนกว่าจะเบิกความและยังถือว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170

3. หาห้องพิจารณาคดีและรอการเบิกความ พยานควรนำหมายเรียกตัวติดตัวไปศาลด้วยเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามและเมื่อมาถึงศาลแล้วให้หาห้องพิจารณาคดีโดยตรวจสอบจากบอร์ดวันนัดพิจารณาคดีของศาลหรืออาจสอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เพื่อตรวจสอบว่าคดีที่ตนต้องมาเป็นพยานเพื่อเบิกความนั้นอยู่ห้องพิจารณาคดีใด แล้วไปรอที่หน้าห้องพิจารณาคดีนั้น เพื่อให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหรือเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ของศาลได้ทราบว่าพยานได้เดินทางมาถึงศาลแล้ว

4. การปฏิญาณหรือสาบานตน ก่อนเบิกความพยานจะต้องปฏิญาณหรือสาบานตนตามลัทธิศาสนาของตน เว้นแต่

1. บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี หรือหย่อนความรู้สึกรับผิดชอบ
2. ภิกษุ สามเณรในพุทธศาสนา
3. บุคคลที่คู่ความตกลงกันว่าไม่ต้องปฏิญาณหรือสาบานตน

5. การตอบคำถามเกี่ยวกับชื่อ อายุ ตำแหน่ง และอาชีพ เมื่อพยานปฏิญาณหรือสาบานตนแล้ว พยานจะต้องตอบคำถามศาลเกี่ยวกับชื่อ อายุ อาชีพ ที่อยู่ และความเกี่ยวพันระหว่างพยานกับคู่ความจากนั้นคู่ความหรือทนายความฝ่ายที่อ้างพยานจะมาซักถามเรื่องราวจากพยาน เมื่อฝ่ายที่อ้างพยานมาถามเสร็จแล้ว คู่ความหรือทนายความอีกฝ่ายหนึ่งก็จะถามค้านพยาน จากนั้นฝ่ายที่อ้างพยานมีสิทธิจะถามค้านพยานได้อีกครั้งหนึ่งกฎหมายห้ามมิให้ถามพยานด้วยคำถามที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี หรือคำถามที่อาจทำให้พยานหรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา หรือคำถามที่เป็นการหมิ่นประมาทพยาน หากมีคำถามเช่นนี้ศาลจะเตือนให้พยานรู้ตัวก่อนหรืออาจห้ามให้คำถามเช่นนั้น

6. การเบิกความ การเบิกความศาลจะให้พยานเบิกความโดยวิธีเล่าเรื่องตามที่ตน ได้รู้ได้เห็นหรือ ได้ยินมา หรืออาจจะเบิกความโดยวิธีตอบคำถามของศาลหรือคู่ความ พยานจะต้องเบิกความด้วยวาจา ห้ามอ่านข้อความที่จดหรือเขียนมา เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตจากศาลหรือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น เช่น ผู้มีความชำนาญพิเศษในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยการ การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ห้ามมิให้พยานเบิกความต่อหน้าพยานอื่นที่จะเบิกความในภายหลังการเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล มีความผิดตามมาตรา 177

7. หลังจากพยานเบิกความเสร็จ เมื่อพยานเบิกความเสร็จ ศาลจะอ่านคำเบิกความที่บันทึกไว้ให้พยานฟัง แต่ถ้าพยานเห็นว่าข้อความส่วนใดไม่ตรงกับที่ตนเบิกความไว้ ก็มีสิทธิทักท้วงขอแก้ไขได้ เมื่อถูกต้องทั้งหมดแล้ว ศาลจะให้พยานลงลายมือชื่อไว้ทำคำเบิกความเป็นอันเสร็จสิ้นการเป็นพยาน

8. กรณีที่มีการเลื่อนการสืบพยาน หรือพยานยังเบิกความไม่เสร็จสิ้นและต้องเบิกความต่อในภายหลัง ศาลอาจสั่งให้พยานลงลายมือชื่อรับทราบวันนัดสืบพยานครั้งต่อไปไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาหรือในแบบฟอร์มพยานลงชื่อทราบนัด กรณีเช่นนี้พยานต้องจดจำวันเวลานัดให้ดีเพราะศาลจะไม่ออกหมายเรียกไปอีก โดยถือว่าพยานรับทราบวันนัดแล้ว

คำตอบแทนการเป็นพยาน

การจ่ายค่าตอบแทนแก่พยานในคดีอาญามาตรา ๒๖๖ วรรคสองระบุว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยานสามมี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ของพยานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานในคดีอาญา พ.ศ.2547 นั้น พยานจะได้รับค่าตอบแทนเมื่อได้ให้ข้อเท็จจริงหรือเบิกความต่อศาลแล้วจึงจะมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรตามอัตราที่กำหนด ดังนี้

ในกรณีที่พยานมีที่พักอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดที่มาให้ข้อเท็จจริงที่ทำการพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 200 บาท

ในกรณีที่พยานผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่นอกเขตจังหวัดที่เดินทางมาให้ข้อเท็จจริงยังที่ทำการของพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลได้รับค่าตอบแทนครั้งละ 500 บาท

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับคดีเช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุม พนักงานสอบสวนหรือข้าราชการอื่นๆ เมื่อได้เบิกความต่อศาลในฐานะพยาน โจรทักในคดีอาญาความผิดต่อแผ่นดินหรือในคดีอาญาความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์แล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวย่อมมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรตามที่กฎหมายบัญญัติ

อัตราค่าตอบแทนจำนวน 200 และ 500 บาท ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมดังกล่าวกำหนดจากระยะการเดินทางโดยถือเอาที่อยู่ของพยานเป็นเกณฑ์นั้น มิได้มีเจตนารมณ์ให้จ่ายเป็นค่าพาหนะ เพียงแต่อาศัยระยะทางมาเป็นตัวกำหนดค่าใช้จ่ายเท่านั้น ดังนั้น พยานในคดีอาญาดังต่อไปนี้

(1) พยานโจทก์ เฉพาะคดีความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายเป็นโจทก์

(2) พยานจำเลย ทั้งในคดีความผิดต่อส่วนตัวและคดีความผิดต่อแผ่นดิน ไม่ว่าผู้เสียหายหรือพนักงานอัยการเป็นโจทก์

ความผิดทางอาญา

1. การขัดขึ้นหมายเรียกของศาลที่ให้ไปให้ถ้อยคำหรือเบิกความเป็นพยาน มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. การขัดขึ้นคำสั่งศาลให้สาบานหรือปฏิญาณตน ให้ถ้อยคำหรือคำเบิกความ มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 171 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญต่อคดี มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 177 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 14,000 บาท

1. ตรวจสอบหมาย เมื่อได้รับหมายเรียกพยานควรตรวจสอบหมายเสียก่อนเพื่อให้ได้ความแน่ชัดว่าเป็นหมายของศาลใด ศาลนั้นตั้งอยู่ที่ใด ต้องไปเป็นพยานในวันเวลาใด บางกรณีในจังหวัดเดียวกันอาจมีหลายศาล เช่น จังหวัดเชียงรายมี ศาลจังหวัดเชียงราย ศาลจังหวัดเชียงรายแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว และศาลจังหวัดเทิง จึงควรตรวจสอบหมายอย่างรอบคอบในบางกรณี อาจมีการส่งประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น เช่น ศาลจังหวัดเชียงใหม่ส่งประเด็นมาสืบพยานที่ศาลจังหวัดเชียงราย เนื่องจากพยานมีภูมิลำเนาอยู่ที่ศาลจังหวัดเชียงราย พยานต้องมาเบิกความที่ศาลจังหวัดเชียงราย มิใช่ศาลจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น พยานควรต้องตรวจสอบหมายให้ดีเสียก่อน หากมีข้อสงสัยควร โทรศัพท์สอบถามไปยังศาลตามหมายเลขโทรศัพท์ที่อยู่ด้านล่างของหมายเรียก

2. ไปศาลให้ตรงตามวันและเวลานัด พยานต้องไปถึงศาลให้ตรงตามวันและเวลานัด หากมีความจำเป็น ไม่อาจไปศาลตามกำหนดได้ ต้องรีบแจ้งให้ศาลทราบก่อนวันนัด การขัดขึ้นไม่ไปศาล อาจถูกศาลออกหมายจับ เพื่อเอาตัวกักขังไว้จนกว่าจะเบิกความและยังถือว่ามีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 170